CZĘŚĆ IX. № 42. ROK 5. (1834.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumeratę przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Smirdina; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjném; w Wilnie, w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Cena *Roczna:* w Rossyi, s pocztą, a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 rub. as. *Półroczna,* 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Smirdina: *Roczna,* 45 r. as. *Półroczna,* 25 r. as. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna,* 55 r. *Półroczna,* 28 r. ass.

Wtorek, $\frac{5}{17}$ Czerwca.

Wiadomości krajowe.

Petersburg $\frac{4}{16}$ *Czerwca.*

Przez Reskrypta CESARSKIE mianowani zostali kawalerami orderów: Orła Białego, 23 *Kwietnia,* za długoletnią służbę Jen.-por. Senator *Puszczyn;* Rz. Tajny Radca, Senator, Carewicz Gruziński *Mirian* i Koniuszy Dworu, Senator *Adadurow.* — S. Stanisława 1 klassy, 20 *Kwietnia,* Heroldmejster *Zwańcow;* 21 *tegoż m.* Radca Moskiewskiego Kantoru Dworu R. R. St. *Lwow;* Jen.-maj. Wice-dyrektor Dep. Komisoryatskiego w Minister. Wojny *Chrapaczow;* 22 *tegoż m.* Radca Tajny, Główny Doktor zakładów wojskowo-naukowych, Lejb-medyk *Lindestrem;* Gruziński Cywilny gubernator R. R. St. xżę *Pacławandow;* zostający przy Min. Wojny do szczeg. poleceń 4 kl. *Iwanow;* tegoż orderu 2 klassy, 20 *Kwiet.* Starszy Doktor szpitalu Dworskiego R. R. St. Dr. Med. i Chir. *Witt;* 21 *tegoż m.* Sekretarz N. CESARZOWEJ JMCI R. R. St. *Chambeau;* 22 *tegoż m.* Jen.-maj. sztabu jeneralnego, zostający przy rozgraniczaniu ziem w gub. Taurycki ej *Winiarski,* Dyrektor domu ubogich R. R. St. von *Aderkas,* Radca Kanc. Rady zakładów wojskowo-naukowych 5 klas. *Lichonin,* Pułkownik sztabu jen. Rządca kanc. Jen.-kwater. głów. sztabu J. C. M. *Riesenkampf* 1, Dejżurny Sztab-oficer przy głównym Dyrektorze korpusu Paziów i wszystkich lądowych korpusów kadetów Pułkownik 1 korpusu kadetów *Chatow* 2, Dejżurny Sztab-oficer korpusu Żandarmów Pułkownik *Dubelt,* i Architekt Depart. Inżenieryi 4 kl. *Steubert.*

— Przez Ukazy CESARSKIE do Kapituły orderów, mianowani kawalerami orderów: Sw. Włodzimierza 3 klassy, 13 *Kwietnia b. r.,* na przedstawienie Jenerał-feldmarszałka xięcia Warszawskiego, hrabi Paskiewicza-Erywańskiego, w nagrodę odznaczającéj się gorliwości i prac podjętych: Prezesi Komisyj Wojewodztw: Augustowskiego Referendarz Stanu Nadzw. *Kożuchowski,* Podlaskiego Joachim *Starnalski,* Krakowskiego Referendarz Stanu Nadzw. Antoni *Walewski* i Prezes Trybunału Cywilnego Wojewodz. Sandomirskiego Augustyn *Witkowski;*—tegoż orderu 4 klassy: Zostający przy Dyrektorze Jeneralnym Prezydującym w Komisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego do szczególnych poleceń dymissyonowany Porucznik gwardyi Albert *Skowroński,* zostający przy Dyrektorze Jeneralnym Prezydującym w Komisyi Rządowej Przychodów i Skarbu do szczeg. poleceń, a teraz Radca Głównej Komisyi Likwidacyjnej Jan *Ciechanowski;* Komisarz okręgu Sieradzkiego Waleryan *Kleszczyński* i Naczelnik Kaliskiego Pocztamtu Filip *Czajkowski.*

— Przez Ukaz CESARSKI do tejże Kapituły z d. 18 Maja ozdobieni zostali, w nagrodę gorliwej służby, orderem S. Anny 3ej klassy: Super-Intendenci wyznania Ewangelicko-Reformowanego w okręgach: Białoruskim *Kin,* Żmudzkim *Nerlich* i Kanonik Wileński, Professor Rzymsko-Katolickiej Duchownej Akademii WJXdz *Skideł.*

Ukazy Rządzącego Senatu 1 Departamentu.

1) 22 *Maja.* Na przedstawienie P. Dejżurnego Jenerała, Jenerał-adjutanta Kleinmichel, N. CESARZ JMĆ, w rozwiązaniu wątpliwości: azali można dozwolić iżby niewolnicy Polscy wchodzili w śluby małżeńskie z włościankami i kobietami, wolnego stanu, Rossyjskiemi poddankami? raczył rozstrzygnąć: iż takowe śluby nie mają być wzbraniane, z zastrzeżeniem wszakże, iż spłodzone s takowych związków dzieci, powinny być, stosownie do ogólnych ustaw Państwa, chrzczone w panującej Grekorossyjskiej wierze.

2) 29 *Maja.* O opłacie podatków za wychowańców Urzędów Powszechnej Opieki, zapisanych do klass ludności podatkującej.

— W Gazecie Petersburskiej czytamy: «Arcybiskup góry Tabor, *Hierotheus,* z zezwolenia N. CESARZA JMCI przysłany do Rossyi od Patriarchy Jerozolimskiego *Atanazego,* dla zbierania jałmużny na rzecz Swiętego Grobu Pańskiego, któremu, s powodu obecnego ubóstwa w tamecznej stronie, pilnie potrzebne jest rychłe i znaczne wsparcie, wyjeżdża stąd wkrótce do Moskwy, gdzie zatrzyma się na Jerozolimskim Dworze, (подворье) u Krymskiego Brodu. Zawiadamiając o tém synów Greckiej Cer-

kwi, uprasza tych, którzy zechcą dać dowody pobożnej gorliwości swojej w tej ogólnie Chrześcian obchodzącej sprawie, iżby przysyłali mu do Moskwy swoje ofiary. Imiona dobrodziejów będą wpisane do xięgi, w celu wspominania ich nad Swiętym Grobem Pańskim.

— Do Cesarskiego Uniwersytetu Sw. Włodzimierza w Kijowie, następni Professorowie i Nauczyciele zostali mianowani przez P. Ministra Oświenia: (31 Stycznia) Byli Nauczyciele Lyceum Wołyńskiego, Professorami Zwyczajnemi: Magistrowie Filozofii: *Jakubowicz*, Rzymskiej literatury i starożytności — *Wyżewski*, Matematyki czystej i stosowanej — *Abłamowicz*, Fizyki i Jeografii fizycznej — Kandydat Fil. *Zienowicz*, Chemii — Doktor Medycyny *Besser*, Botaniki — i Radca Honorowy *Miechowicz* Architektury — Adjunktami: *Korzeniewski* w przedmiocie literatury starożytnej i starożytności — *Andrzejewski* w przedmiocie Zoologii — Lektorami języków: Francuzkiego *Planson*, Niemieckiego *Liedl;* — Nauczycielem rysunku *Klębowski* — Syndykiem zostający do szczególnych poleceń przy Kuratorze Kandydat *Pietrow* — Bibliotekarzem Assesor Koll. *Jarkowski* — Kassyerem Radca Honor. *Kruczkowski* — Lekarzem Assesor Kollegialny *Majewski* — Członkiem Rządu s tytułem Radcy zostający do szczeg. poleceń przy Kuratorze okręgu Sekr. Kol. *Kozaczyński* — (10 Lutego) Dziekanem 2go oddziału fakultetu filozoficznego Prof. Zwycz. *Wyżewski* — Nadzwyczajnym Professorem Historyi Powszechnej Adjunkt Charkowskiego Uniwersytetu *Cych* — (17 Marca) Adjunktem katedry matematyki czystej Magister Filozofii *Hreczyna*.

— 22 Lutego, P. Minister Oświecenia mianował Rad. Honor. *Rykmona* Członkiem Rządu okręgu Białoruskiego. (*Dz. Min. Ośw.*).

— Do 1 oddziału 3 Departamentu Rządzącego Senatu weszły następne appelacyjne sprawy: 1) obyw. Franciszka *Radnickiego* s Kollokatorami miasteczka Łabania, o różne pretensye. — 2) Mieszczanina *Zworataja*, o uchyleniu go od dzierżawy miejskich poborów od miar i wag. — 3) Hrabi Benedykta *Morykoni* ze szlach. *Kwintą* o pieniądze. — 4) O zapisanych przez bezpotomnie zeszłą szlachciankę *Kowalewskę* summach krewnym swoim, tudzież na różne pobożne do kościołów Rzymsko-Katolickich ofiary. — 5) Obyw. *Parczewskich* i *Bułharynów* z obyw. *Gorskim* o pieniądze. — 6) Hrabi Mieczysława *Potockiego*, z wdową i spadkobiercami Ignacego *Reszczeńskiego* o pretensye, wynikłe z arendowej dzierżawy. — 7) Szlach. Bernarda *Falinowskiego*, ze spadkobiercami zmarłego szlachcica Szymona *Strońskiego*, o zdanie rachunków opiekuńskich z zarządu majątkiem nieletnich Strońskich. — 8) Obyw. Felixa *Barczewskiego* z massą hrabi Walerjana *Dzieduszyckiego*. — 9) Urzędnika 8 klassy Mikołaja *Szabiszew* z obyw. *Hebellami*, o pretensye pieniężne.

— Komisya tymczasowa Kontroli wydziału Prowiantskiego podaje do wiadomości, że z likwidacyjnych rachunków za lata 1812 i 1813 uznano teraz należności dla obywateli: *Gubernii Witebskiej*, powiatów: Połockiego, 8,528 rub. 63¼ kop assygn. i Horodeckiego, 5178 rub. 4½ kop. assygn. *Gubernii Grodzieńskiej*, powiatów: Słonimskiego 20,393 rub. 59¼ kop. srebrem i 21,007 rub. 93¾ kop. assygn. i Wołkowyskiego 14,816 rubli 98 kop. srebrem i 6,564 rub. 95¼ kop. assygnatami, o wypłacie jakowych komu należy P. Kontroler Państwa posłał do P. Ministra Skarbu odezwy w dniach 20 i 21 Kwietnia bież. roku.

— Do Petersburga przybyli: 28 z. m., z Moskwy, Jen.-Kriegs-Komisarz Jen.-adj. *Szipow;* — 29go, z Nowgorodu, Jen.-maj. *Rerberg;* — 30go, z Narwy, Jen-maj. korpusu dróg komun. *Miasojedow;* — 31go, s Tyflisu, Jen.-major *Żukowski* 1; — 1 b. m, z Nowoj Ladogi, tutejszy Cyw. gub. R. R. St. *Chrapowicki*. Wyjechali: 29go, do Połtawy, Kanclerz Państwa xżę *Koczubej*.

Narwa 24 *Maja*. Dziś o 4ej godz. po południu, J. C. M. W. X. Michaił Pawłowicz przybył s Petersburga do tutejszej stacyi pocztowej i niezwłocznie udał się dalej pocztowym Ryzkim gościńcem, o dwie wiorsty od Narwy, dla obejrzenia kwaterującego tam grenadyerskiego pułku Króla Jmci Pruskiego. Wróciwszy stamtąd W. Xiążę raczył tegoż dnia, o wpół do dziewiątej po południu, odjechać na powrót traktem Petersburskim.

Wiadomości zagraniczne.

Londyn 31 *Maja*. 29 b. m. w rocznicę urodzin Królewskich, Królowa Jmć dawała wielki obiad. Arcybiskupi i biskupi kościoła angielskiego przedstawili J. K. M. s tej okoliczności adress, który złożony mu został na posłuchaniu prywatném przez arcybiskupów Canterbury i Armagh. W odpowiedzi słownej na ten adress Król Jmć dał im najuroczystsze zapewnienie opiekowania się nad panującym kościołem. *Standart* utrzymuje iż kończąc mowę swoją Król Jmć wzruszony został aż do łez i że wezwał obecnych pralatów izby 22 Czerwca przyjęli z nim razem w pałacowej kaplicy Komuniją S.

— S powodu wieści o nieporozumieniach, zaszłych w gabinecie, mających pociągnąć za sobą zmianę w ministerstwie, 29 b. m złożony został lordowi Grey adress, podpisany przez 165 członków izby niższej, s prośbą ażeby posady swojej nie opuszczał, i z zapewnieniem iż wszelkiemi siłami utrzymywać będą ministerstwo którém będzie kierował. — Gazeta *Globe* wymienia pomiędzy osobami które akt ten podpisały wszystkich prawie najznakomitszych członków parlamentu. Nigdy jeszcze podobnego adressu do pierwszego ministra tak wielka liczba członków nie podpisała.

— Sławny zbiór rysunków dawnych mistrzów szkoły włoskiej, francuskiej, flamandzkiej, hollenderskiej i angielskiej, zgromadzony przez zmarłego prezydenta Akademii Królewskiej, P. Lawrence, i który kosztował go przeszło 50,000 f. ster., kupiony został ostatniémi dniami przez PP. Woodburn, braci w Londynie.

Londyn 3 *Czerwca* (Przez statek parowy.) — W skutek podania się do dymissyi P. Stanley, hrabi Ripon, xięcia Richmond i sira J. Graham, angielskie ministerstwo zostało wreszcie w następujący sposób zmienione. Hrabia Carlisle, który w sprawie wielkiej reformy parlamentowej, przez szlachetne i bezstronne postępowanie, więcej się nad wszystkich zasłużył, mianowany został Strażnikiem W. Pieczęci. P. Spring Rice, na miejsce P. Stanley, sekretarzem stanu do wydziału osad. P. Franciszek Baring, dotychczasowo jeden z lordów Podskarbstwa Państwa, znany s talentów i pracowitości swojej, zastąpi P. Spring Rice w sprawowaniu obowiązków Sekretarza tegoż podskarbstwa. Lord Auckland mianowany został pierwszym lordem

admiralicyi, na miejsce sira J. Graham. Jeden tylko lord Mulgrave odmówił ofiarowanego mu urzędu naczelnika wydziału poczt na miejsce xcia Richmond.

— Ostatnie wiadomości s Portugallii nadzwyczaj są ważne, donoszą bowiem o ukończeniu wojny która się tak długo w tym kraju ciągnęła.

A naprzód, przez kutter *Osprey*, otrzymane zostały przez sprawującego interesa Portugalskie przy dworze tutejszym depesze z d. 18 Maja, razem z wiadomością o wielkiem zwycięstwie, otrzymanem nad wojskami miguelowskiemi przez xięcia Terceiry w d. 16 t. m. na wzgórzach Asseceira, niedaleko Thomar. Oto jest urzędowy raport o tej bitwie przesłany ministrowi wojny od samegoż xięcia Terceiry.

«Jeszcze s pola bitwy piszę do JWPana dla conajspieszniejszego zakomunikowania wam wiadomości o zwycięstwie mojém. Nieprzyjaciel oczekiwał mnie na wzgórzach Asseceira, o półmili od Thomar. Attakowałem go we trzech kolumnach; prawem skrzydłem mojem dowodził pułkownik Queiros, lewém podpułkownik Vasconcellos, nakoniec środkiem brygadyer Joao Nepomuceno. Na czele jazdy stał pułkownik Fonseca. Nieprzyjaciel bronił s początku nader uporczywie stanowisk swoich, które osadził całą massą swojej piechoty, jazdy i artylleryi: lecz wszystko uledz musiało przed walecznością wojsk i biegłością wodzów naszych. Wzgórza zostały kolejno zdobyte i bitwa skończyła się zupełnem nieprzyjaciela rozbiciem. Owocem tego zwycięstwa jest 1,050 jeńców, prócz 30 oficerów którzy broń złożyli dobrowolnie i przeszli pod nasze chorągwie. Nadto, wpadło w nasze ręce 8 dział i 4 nieprzyjacielskich chorągwi. Zbywa mi czasu dla rozszerzenia się nad szczegółami przeważnej tej bitwy, i, odkładając je do następującego raportu, ośmielam się jeszcze udać się do JWPana s prośbą o zapewnienie J. C. M., iż całemu wojsku, tak oficerom jak i żołnierzom, największą sprawiedliwość za postępowanie jego oddać winienem. Ciągnę natychmiast ku Atalaja i jutro zajmę Gallegas.

«Na wzgórzach Asseceira, 16 Maja, o 4*ej* s południa.»

XIĄŻĘ TERCEIRY.

— Zarazem otrzymano w Lizbonie wiadomość o zajęciu przez admirała Napier miasta Ourem, w którem wziął w niewolę całą jego załogę składającą się z 600 ludzi; telegraf zaś zakomunikował rządowi wiadomość o poddaniu się Santarem, od dnia przegranej przez miguelistów opuszczonego, do którego wojska Królowej 18 t. m. weszły. Don Pedro, który przed témi właśnie wypadkami udał się był do Cartaxo, wydał stamtąd do portugalczyków trzymających się jeszcze chorągwi don Miguela odezwę, w której zawiadamia ich iż wszystkie miasta północnej Portugallii dobrowolnie zwierzchność dony Maryi uznały i że Hiszpanija nadesłała też resztę obiecanych posiłków; w skutek czego wzywa ich do złożenia oręża i powrotu do domów, zaręczając im oddawna już zapewnioną i w istocie rzeczy zachowywaną amnestyą.

Nakoniec dzisiaj, przez statek parowy *City of Edinburgh* otrzymane zostały wiadomości z Lizbony do 27 Maja. Donoszą one jednozgodnie iż wojna zupełnie jest już skończoną, i sam don Miguel uznał się za zwyciężonego i odwołał się do dawniej mu ofiarowanej wolności ustąpienia s Portugallii, jak się to okazuje z listu naczelnego dowodzcy wojsk jego do jenerała Saldanha, który tu s Kroniki Konstytucyjnej umieszczamy:

«Jaśnie Wielmożny Panie. Mam zaszczyt uwiadomić was o odebraniu waszej depeszy z dnia dzisiejszego, z załączonemi przy niej dwiema kopijami roskazów przez JWPana od rządu Lizbońskiego otrzymanych i jednym pakietem odezw, s podpisem xcia Braganza, don Pedra. W odpowiedzi na nią roskazano mi JWPanu oznajmić, iż dla zapobieżenia dalszemu krwi rozlewowi, przełożone przez JWPana warunki zostały przyjęte. Gdy zaś don Miguelowi zastrzeżono wolność wyboru portu i okrętu jednego ze czterech sprzymierzonych mocarstw, na którymby odpłynąć sobie życzył, stąd J. K. M. obiera na ten koniec port Sines, lub którykolwiek z inny portów Algarbii, i okręt angielski. Żąda też wiedzieć czyli J. K. M. Infantka dona Izabella Maria, znajdująca się teraz w twierdzy Elvas, może mu towarzyszyć. Trzeba tylko ułożyć się nam względem niektórych szczegółów, dla których załatwienia gotów jestem stawić się osobiście na miejscu które JWPan oznaczyć raczysz.—26 Maja 1834. «AZEVEDO LEMOS.»

Po przegranej pod Thomar, migueliści ustąpili s pospiechem s Santarem, ciągnąc w kierunku Evora na południowy brzeg Tagu. Lecz niezmordowanie ścigały ich zwycięskie wojska dony Maryi, s których jeden oddział udał się ku Montemar dla odcięcia ich od morza, gdy tymczasem inny wyruszył ku Estremos dla nie dopuszczenia ich do Elvas. Tak pobite, ścigane, zewsząd otoczone, ogołocone ze wszystkich środków, własnemi wewnętrznymi nieporozumieniami stargane, i poczwórnem przymierzem przyjacielskich mocarstw zagrożone, wojsko miguelowskie prosiło naprzód o zawieszenie broni, a gdy to zostało mu odmowioném, poddało się wreszcie bezwarunkowo i broń złożyło. Don Miguel oświadczył się też natychmiast s chęcią opuszczenia półwyspu, i wybrał dla przejazdu za granicę angielski 74 działowy okręt *Donegal*, na którym się już razem z don Karlosem znajduje. — Według późniejszego atoli przypisku korrespondentów angielskich w Lizbonie, don Miguel z don Karlosem znajdują się jakoby w ręku konstytucyonistów, pod silną wojskową strażą; cały zaś wspomniany list naczelnego jego dowodzcy do jenerała Saldanha był czczą tylko gaskonadą, gdy nigdy, prócz ogólnych obietnic przyzwoitego zachowania się, do niczego się szezegółowego względem przeciwników nie zobowiązano. Zresztą, 27*go*, rada stanu zgromadziła się była dla rozstrzygnienia dalszego losu don Miguela i don Karlosa.

Radość panująca w Lizbonie s tak świetnego wypadku wojny jest nie do opisania.

Paryż 31 *Maja*. Postanowieniem Królewskiem z d. 25 b. m. wezwaną została do służby wojskowej reszta nowo-zaciążnych s klassy 1832 roku.

— Akademija sztuk pięknych przystąpiła 26 b. m. do obioru kandydatów na posadę dyrektora szkoły francuskiej w Rzymie, na miejsce P. Horacyusza Vernet, którego sześcioletni zakres urzędowania wyszedł. Oto są kandydaci w porządku w jakim większością głosów obrani zostali: PP. Jngres, Garnier, Heim, Schnetz, Langlois i Granger. Z ich liczby nowego dyrektora Król wyznaczy.

— *Journal de Paris* oznajmuje jakoby rząd francuski otrzymał 29 b. m. wiadomość, iż don Miguel ustąpił z Santarem 18*go* i cofał się s całem wojskiem, w największym nieporządku, ku Elvas.

Kopenhaga 28 *Maja*. Według ogłoszonych własnie wyroków Królewskich, Królestwo Duńskie rozdzieloném zostaje na cztery wielkie części, s których każda mieć bę-

*

dzie swoje zgromadzenie prowincyonalne. Czteréma témi głównémi oddziałami są: Jutland, Schlezwig, Holstein i Wyspy. Islandya z wyspami Feroe należy do tego ostatniego. W każdém zgromadzeniu prowincyonalném znajdować się będzie kilku członków mianowanych przez Króla i dwóch przez dwóch najbogatszych właścicieli ziemskich. Reszta wybierana będzie przez właścicieli ziemskich, mających do głosowania prawo, które wszakże ze względu na wielkość wymaganego majątku ograniczoném będzie do dosyć szczupłej ich liczby.—Zgromadzenia te zbierać się będą co dwa lata. Na miejsce ich tegorocznych posiedzeń wyznaczone są miasta: Roeskilde, Viborg, Schleswig i Itzehoe.

Konstantynopol 10 *Maja.* Monitor Ottomański ogłasza długi artykuł o pobudkach i celu ustanowienia nowej milicyi która się właśnie w całém Państwie organizuje. Milicyą tę, pod nazwiskiem *Ridifi-Assakiri-Mansouriyéi-Muhammedże*, Sułtan Jmć postanowił urządzić w celu zabespieczenia obrony całego państwa, bez odrywania ludzi od rolnictwa, któiem się zwyczajne wojska zajmować nie mogą. Wojska regularne, zarówno w pokoju jak i w czasie wojny na jednej stopie utrzymywane, pobierają stałą płacę, odziewane są, barwione i kwaterowane kosztem rządowym. Milicya, przeciwnie, nie zawsze w czynnej służbie zostawać będzie, i przeznaczoną jest jedynie na wzmocnienie wojska regularnego na przypadek wojny. Wtedy dopiéro, zwołana pod chorągwie, otrzyma broń, odzież, żywność, płacę i t. p.; w czasie zaś pokoju będzie mogła oddawać się zwykłym zatrudnieniom.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— W Paryżu, na przedmieściu Montmartre, pewna osoba kupiła w sklepie nieco makaronu, w papierze, po rozwinieniu którego spostrzeżono iż to był własnoręczny list Woltera, do ówczasowego kontrolera Skarbu, którego prosi izby połowę jego pensyi 2,000 fr. wypłacił P. Laharpe, znajdującemu się w nagłej potrzebie. List ten dotąd nie był znany i przeto jest nadzieja że się więcéj podobnych odkryje. Wzięty on był z makulatury złożonej w jednym sklepie tabaki, gdzie już przedsięwzięto w tym celu poszukiwania.

Oto jest text listu tego:

«Jaśnie Wielmożny Panie,

«Jeśliby, we Francyi, wszystkim utalentowanym ludziom pensye wyznaczać należało, byłaby to dla skarbu rana chlubna lecz nader bolesna i do wytrzymania niepodobna; stąd też, jakkolwiek mało ludzi spotkać się daje którychby zasługi mogły iść w porównanie z zasługami P. Laharpe, nie udaję się do JWPana s prośbą o wsparcie dla tego talentu w ubóstwie; jedynie proszę o wprowadzenie nowego rosporządzenia w wypłacaniu własnej mojej pensyi 2,000 franków, którą Król Jmć łaskawie nadać mi raczył. Gdy bowiem P. Laharpe żadnej dotąd pensyi nie ma, zdaje mi się iż moja jest za wielką i że należałoby ją pomiędzy nami rozdzielić.»

«Przeto, nieskończenie JWPanu wdzięcznym będę jeśli zachcecie takowy układ zatwierdzić, i wydać P. Laharpe dyploma na pensyą 1,000 franków rocznie, nie uwiadamiając go wszakże o tém że ja sam w czémkolwiek się do tego przyłożyłem. Łatwo wyobrazi on sobie, równie jak i wszyscy, iż pensya ta jest tylko słuszną nagrodą zasług oddanych przezeń francuskiej literaturze.»

«Racz JWPanie przyjąć zawczasu moje podziękowanie, z zapewnieniem wysokiego szacunku i t. d.»

AROUET DE VOLTAIRE.
Dworzanin J. K. M.

— Podczas rospraw wtórej izby stanów Saskich w przedmiocie budżetu wojny, wyrachowanego na summę około 1,500,000 talarów, P. Richter de Zwickau podał wniosek izby prosić Króla o wstawienie się do Kongressu Wiedeńskiego lub sejmu Konfederacyi niemieckiej w celu otrzymania pozwolenia na zmniejszenie wojska do tego stopnia iżby miało się do ogółu ludności jak 1 : 100; zmniejszenie to tém bardziej byłoby dziś łatwem do uskutecznienia, gdy nie ma się obawiać żadnej wojny. P. de Zerschwitz, minister stanu, uczynił uwagę, iż gdy, stosownie do dawniejszych postanowień, liczba wojska znacznie już została ograniczoną rząd nie może ani prawa niema jeszcze dalej od zobowiązań swych odstępować.—P. Winckel, radził jeszcze połączyć naczelne dowództwo wojska z urzędem ministra wojny. P. de Zerschwitz, zbijając znowu ten wniosek, przypomniał izbie zobowiązanie się względem konfederacyi niemieckiej w przedmiocie dostawienia jej jednego dywizyjnego jenerała i dowodził niemożności zlania tych obowiąsków w jednej osobie.—Skończyło się na tém iż izba, po długich sporach, żądanej w budżecie summy 10174 talarów, na główny sztab wojska, odmowiła.

— Piszą z Neapolu, pod d. 23 Lutego, iż tamecznemu ministrowi wyznań złożony właśnie został pięknie dochowany rękopis biblii, z datą 480 roku od N. C. Rzadki ten zabytek, liczący lat 1350, złożony bezwątpienia zostanie w muzeum narodowem.

— W okolicach wyspy Chio dwa okręty greckie schwytane niedawno zostały przez rozbójników morskich, którzy wyrznęli całą ich osadę.

— Zabity w Afryce podróżny Lander, którego śmierć jest już szczegółowo czytelnikom naszym wiadoma, urodził się w Truro, w hrabstwie Kornwallii, 8 Lutego, 1804 r., tak iż w czasie zgonu nie miał jeszcze lat 30 spełnionych. Od najpierwszej młodości udał się na wyspę S. Domingo, gdzie zabawiwszy czas niejaki podróżował późniéj w północnych częściach Afryki, przebiegając wewnętrzne jej prowincye od miasta przykładu aż do najbardziej odległych granic osad europejskich. Jeden tylko pozostał on przy życiu ze wszystkich którzy towarzyli nieszczęśliwemu Clapperton w jego wycieczkach do głębi Afryki, i sam jeden, bez żadnej broni, powrócił szczęśliwie z Socatoo, w Haussa, do Badagry, na brzegach zachodnich, przez krainy zamieszkałe od najrozliczniejszych pokoleń; które, niewyrządzając mu wszakże żadnych krzywd, przyjmowały go najczęściej uprzejmie i otwarcie. Ważna i interesująca podróż w której odkrył zródła rzeki Niger jest już publiczności znaną.

— W Bath, w Anglii, mechanik jeden wynalazł machinę do szycia, która wielkiem niebespieczeństwem grozi dobremu bytowi czeladzi krawieckiej. Za zasadę w urządzeniu jej posłużył wynalazcy systemat machin do robienia pończoch. Szycie jej nadzwyczaj jest regularnem i w niczem nie ustępuje szyciu za pomocą igły. Cały garnitur, po wykrojeniu sukna, uszyty być może na tej machinie w przeciągu godziny czasu, i tylko dziurki od guzików i same guziki igłą przyszywać się muszą.

— Baron Rotschild, z okoliczności dopełnionej przezeń

wypłaty 18,000,000 piastrów, które Grecya winna była Porcie Ottomańskiej, otrzymał od Reiss Effendi, w imieniu Sułtana sadzoną brylantami tabakierę, wartości 20,000 piastrów.

— Gazety Londyńskie głoszą, iż ostatniemi dniami, xżę Talleyrand przyjechawszy do lorda Palmerston, zastał w gabinecie tego ministra P. Lucyana Bonaparte, s którym od najdawniejszych czasów w wielkiej zostaje nieprzyjaźni. Spotkanie tego rodzaju nie jednegoby może dyplomata zmieszało. Lecz P. Talleyrand udał natychmiast jakoby jakichś ważnych papierów u siebie zapomniał i, wymawiając się s tego lordowi, wrócił do karety s pośpiechem i żywością wcale ociężałym swoim zwyczajom nieodpowiedną.

— P. Dickinson w jednym z angielskich dzienników umieścił ciekawy artykuł w którym dowiodł że odkrycie Galwanizmu należy się nie Doktorowi Galvani, który dotąd za jego wynalazcę uchodził i imię mu swoje nadał, ale P. Du Vernet, który wcześniej, bo w 1700 roku czynił doświadczenia galwaniczne. Tym trudniej, mówi P. Dickinson, daje się pojąć takie przywłaszczenie, że wynalazek P. Du Vernet jest zachowany w zdaniu sprawy Akademii Nauk Paryskiej za rok 1700, przez jej sekretarza P. Fontenelle, w którym mianowicie powiedziano że Du Vernet, w obec zgromadzenia członków Akademii, czynił doświadczenia nad nieżywą żabą i wprawiał ją w konwulsyjne drgania, drażniąc brzuchowe nerwy metallicznym nożem. P. Dickinson dodaje iż trudno teraz dociec czy Galvani wiedział o tém, lecz to już żadnej niepodlega wątpliwości że galwanizm był dawniej od niego znany.

— Rewel stał się od niejakiego czasu sławném miejscem zjazdów dla kąpieli morskich. Najpierwszy założył je były Komissarz policyjny Radzca dworu de Witt, któremu się też należą i piękne owe spacery, szpalerami ozdobione, zewsząd otaczające miasto. Pierwsze łazienki morskie założył on podle Katrinenthal, i zakład ten dzisiaj trzyma pierwszeństwo przed innémi. Znajdują się w nim najlepiej urządzone pokoje, umeblowane z gustem i opatrzone we wszystko co tylko może uprzedzać potrzeby gości. Same przyjemności tego miejsca pobytu wystarczałyby do ściągnienia licznego zebrania, jeśliby nawet zdrowie żadnej nie odbierało pomocy w ciepłych i zimnych kąpielach, które cały dzień są dla gości otwarte.

O cztery wiorst od Rewla, śród najpiękniejszych okolic ciągnących się po nad morzem, znajdują się znowu łazienki *Szwarzenbeck*, zalecające się malowniczem położeniem miejsc, i mogące nadto chorym zapewnić skuteczną pomoc w osobie właściciela, doktora Winteler.

Na drodze wiodącej z miasta do portu, w miejscu zwaném Strandpforte, znajdują się inne jeszcze łazienki. Jest to zakład pani Krauspe, podobnież jak i poprzedzające odznaczający się czystością i wszelkiemi wygodami.

Nakoniec, u Sisterupforte, znajduje się zakład P. Feige.

We wszystkich tych łazienkach, osobno od budowli przeznaczonych na pomieszkanie i ciepłe kąpiele, znajdują się małe pawilijony nad morzem, dla zimnych kąpieli.

Liczba przyjemności których przyjezdni używać w Rewlu mogą, została niedawno pomnożoną czytelnią francuską P. Krich, na ulicy Długiej, N. 50, s której pożycza się wybór najnowszych i najwięcej czytywanych dzieł francuskiej literatury.

— 27 Maja umarł w Warszawie były Płocki i Płoński Starosta, Onufry Bromirski, w 95 roku życia. Zawód swoj rozpoczął on służbą wojskową przy Hetmanie Branickim, którego był Jeneral-adjutantem. Poźniej, w 1776 obrany został posłem sejmowym.

— W ostatnich dodatkach do *Kuryera Litewskiego* wyczytujemy ogłoszenie o następnych nowych xiążkach w Wilnie: u P. Zawadzkiego wyszedł przekład romansu P. Fenimore-Cooper, *Stepy*, a przekład drugiego romansu tegoż autora: *Czarownica Morska* jest pod prassą. — *P. Adam Mi. Pienkiewicz* ogłasza prenumeratę na dzieło: *Zabawy myśli i serca, czyli wybor Poezyj i pisarzów polskich*, w siedmiu tomach w których będą i pienia religijne, i satyry i *poezye romantyczne*. Nakoniec ktoś, tający swe imię pod literą X, wydaje powieść, wziętą z życia jego towarzysza szkolnego. Ogłoszenie prenumeraty na to *oryginalne* dzieło jest tak *oryginalne*, że je tu dosłownie powtarzamy:

Ogłoszenie prenumeraty.

«Uczyć drugich, lub chcieć się stosować do upodo«bania każdego, wymaga nadzwyczajnych zdolności, a na«wet zdaje się rzeczą niepodobną; — lecz bawić i zajmo«wać uwagę tych, którzy lubią czas wolny od zatrudnień «poświęcać czytaniu, jest dziełem niewielkich wymagającém «mozołów.—Mając na celu wytknienie niektórych przywar, «niechaj mi raczy darować Czytelnik, że pod godłem X «litery ośmielam się puszczać zawodem pisarza; ośmielam «się: gdyż ten zawód uprawiony przez sławnych pisarzów, «nie kazałby mi mieszać się do ich liczby. Czynię to jedy«nie na prośby kilku osób, które już rękopism ten ukoń«czony czytały i oceniły. Zawczasu więc uwiadamiam o tém «Czytelników, aby później X niebył posądzonym o próż«ność, lub że się zbyt śmiało targnął, lub nakoniec że «w czém zawiódł oczekiwanie. W powieści tej znajduje «się szczera prawda, jednego z moich kolegów szkolnych, «który w kwiecie prawie wieku świat opuścił i w samot«ności oddał się rozważaniu przywar, jakiemi widział się «bydź otoczonym, a które nawet nakłoniły go do życia «samotnego.»

«Kto więc, z Szanownych miłośników literatury ojczys«tej, raczy dopomódz mojemu zamiarowi wydania dzieła «pełnego prawdy tych czasów, niechaj się najłaskawiej «raczy udadź po uzyskanie biletu do Redakcyi Gazety «Kuryer Litewski. Osobne uwiadomienie w tejże Gazecie «ogłosi wyjście dzieła z druku; ale to nie wprzód nastąpi, «póki ilość pieniędzy zebrana z prenumeraty nie odpowie «zupełnie kosztom druku.»

«Powieść niniejsza ma nosić napis: *Dla czego świat «mi niemiły?* będzie wydana w jednym obszernym tomie «i ile możności ozdobnie. Cena biletu, w miejscu, kop. «srebr. 75, na prowincyi zaś z przesyłką kopiejek sr. 95. «—Po wyjściu dzieła z druku cena jego znacznie podwyższoną zostanie. *X.*

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

Petersburg $\frac{4}{16}$ *Czerwca.*

— N. Cesarz Jmć w d. 6 Kwietnia b. r. raczył zatwierdzić projekt założenia w mieście Tambowie towarzy-

stwa, mającego na celu urządzenie żeglugi na rzece Cnie i spławu przez nię miejscowych płodów, a mianowicie zboża, do miasta Morszańska. Sama Gubernija Tambowska, nie licząc przyległych jéj nader żyżnych gubernij Saratowskiéj i Woroneżskiéj, wydaje w dobre lata około 15,000,000 czetwierti zboża i, s téj ilości, dla braku dogodnych komunikacyj, mniejsza część tylko wychodzić mogła do innych gubernij, i stamtąd za granicę; reszta zaś, przez mnogie lata nie sprzedana, częstokroć ginęła bezpożytecznie. Osiągnienie celu zakładającego się towarzystwa zapobieży téj ważnéj niedogodności i otworzy pewne środki odbytu tak znacznych zapasów. Dla zebrania potrzebnego kapitału wypuszczone zostaną 4,000 akcyj, każda na 230 rubli, s których na początek akcyoniści obowiązani są tylko 125 r. złożyć, reszta zaś dopłaconą będzie w razie niewystarczenia. Przez przybliżone wyrachowanie spław do Morszańska i na powrot wynosić może rocznie do 5,000,000 pudów; a licząc po 3 kop. opłaty od puda, to samo już przyniesie towarzystwu 150,000 rub. dochodu. S tych 20 procentów użyte zostaną na utrzymanie zarządu towarzystwa i na budowle, a 5 procent. odkładać się będą na kapitał umorzenia, dla wykupu akcyj, zaś 75 procent. czyli około 117,000 rubli corocznie wydadzą się akcyonistom; a zatém otrzymają oni przeszło 16 procent, jeżeli wydatki wyniosą, jak sądzić należy, do 700,000 rubli. Życzący należeć do towarzystwa mają się udawać oto do P. Cywilnego Gubernatora Tambowskiego, wyrażając dokładnie w swych odezwach liczbę żądanych akcyj. O czasie przysyłania pieniędzy i wydania akcyj będzie umieszczone w gazetach oddzielne ogloszenie.

KURS WEXLOWY i PIENIĘŻNY.

Petersburg $\frac{1}{13}$ *Czerwca.*

Na Londyn	na	3 m. pens	$10\frac{21}{32}$.
— Hamburg	—	65 d. sz. bko.	
— — —	—	3 m. — —	$9\frac{21}{32}$.
— Paryż.	—	70 d. cent.	
— — —	—	3 m. — —	$112\frac{1}{4}$.
— Amsterdam . . .	—	65 d censów	
— — — — . . .	—	3 m	$53\frac{3}{4}$.
Rubel złoty		3 r. 70 k.	
— — srebrny		3 — 59 —	
Dukat nowy		r. k.	

Warszawa 3 Czerwca. Listy Zastawne $94\frac{3}{4}$; Oblig. Udz. 396; Ross. ass. $184\frac{3}{4}$ zł.

Paryż 2 Czerwca. 5 procent. 106—35—3 procent. 79—65.

ROZMAITOŚCI PETERSURSKIE.

Przykre chłody i słoty przez cały prawie zeszły Maj panujące tym skwapliwiej kazały upragnionéj lata publiczności korzystać z ostatnich ośmiu lub dziewięciu pięknych dni tego miesiąca. W tym przeciągu cała znakomitsza publiczność, która lato zwykle przepędza w okolicach, wyniosła się ze stolicy. Miejsca przechadzek miejskich zostały wyludnione, ale natomiast ożywiły się okolice, a nadewszystko czarujące wyspy któremi Petersburg słusznie się pysznić może. Ustalona piękna pora pozwoliła nareszcie otworzyć teatr, który na jednej z nich (Kamiennoj-Ostrow) się znajduje. 2 b. m. dawano na nim pierwsze w tym roku widowisko, złożone ze trzech francuzkich wodwilów.

— Czytelnicy Tygodnika pomną może wzmiankę którąśmy umieścili w zeszłym roku o zakładzie wód i kąpieli mineralnych, sztucznych w Petersburgu. Ubolewaliśmy wtenczas że poźne ogłoszenie o puszczeniu, tego przedsięwzięcia na akcye, nie pozwoli mieszkańcom prowincyj należeć do towarzystwa, które, jak się już s początku zdawało, znaczne powinno było odnieść zyski. Skutek nie tylko ziścił, lecz daleko przeszedł te nadzieje. Zakład wód sztucznych należy do najkorzystniejszych spekulacyj i niemal o prym już walczy ze znaną kompaniją zabeśpieczeń od pożarów. Poszukiwanie akcyj na gieldzie jest nieźmierne i te w kilkoro już przewyższyły pierwiastkową swą wartość. Sam zakład, którego budowy, położone za miastem, między ogrodem hrabiny Stroganow i wsią zwaną Nowa (Nowaja-dierewnia) są już ukończone, otwarty został 2 b. m. Jego nowość w tutejszéj stolicy, piękne położenie miejsca i dobre urządzenie ściągną doń bezwątpienia wielką liczbę potrzebujących i lekarskiej pomocy i rozrywki, a przemożniejsza niż gdziekolwiek w Petersburgu *moda* założy w nim zapewne tymczasową swą rezydencyą i dzielnie się przyczyni do powiększenia zysków towarzystwa.

— Osoby, które znajdowały się w tutejszéj stolicy w końcu zeszłego i na początku bieżącego roku, pamiętają bezprzykładną skwapliwość, z jaką publiczność zgromadzała się na nową wtenczas operę *Fenella* (la Muette de Portici), dawaną przez truppę niemieckich aktorów. Ubieganie się o miejsca tak było wielkie że dostanie biletu na Fenellę należało do trudnych przedsięwzięć. Pierwszy to podobno raz w Petersburgu widziano tworzącą się przed teatrem od samego świtu, ciżbę, znaną w Paryżu pod technicznėm nazwaniem *ogona* (queue). Przewaga téj opery zrównoważoną teraz została przez drugą która niemniej zapewne byłaby uczęszczaną w innej porze roku, kiedy cała ludność znajduje się w mieście. Jest to *Zampa*, czyli *Narzeczona z marmuru*, muzyka P. Herold. Opera ta, grana przez trupę rossyjskich aktorów, jest urządzona na scenę z największym przepychem.

— Od niejakiego czasu publiczność tutejsza chętnie się zgromadza na widowiska, w których, wśród sztuk teatralnych, występuje przybyły niedawno znakomity brzuchomowca, francuz P. Alexandre. Sam jeden, s pomocą tylko swego wymownego żołądka, odegrywa on dramata przez siebie ułożone, zawierające rozmaite role. Tak, w sztuce *le Pyroscaphe*, siedm rol wykonywa. Złudzenie słuchaczy jest doskonałe.

Печатать позволяется. С. Петербургъ. 4-го Іюня, 1834. *Цензоръ П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.